

Aleg. XLIII.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie odstąpienia gminie miasta Sanoka należącego do funduszu szkół ludowych budynku pod l. 236 w Sanoku.

Wysoki Sejmie!

Do majątku krajowego funduszu szkół ludowych należy realność położona pod l. 236 w mieście Sanoku składająca się z gruntu 146 sążni kwadratowych, na którym wznosi się piętrowy murowany budynek.

Akta dotyczące się tej realności, jakie Wydział krajowy w skutek objęcia zarządu krajowego funduszu szkół ludowych otrzymał z c. k. Namiestnictwa, są niekompletne i nie wystarczają do dokładnego zestawienia historii tej realności.

Tyle tylko wypływa z rzeczonych aktów, że budynek jednopiętrowy, z którego się składa pomieniona realność, zbudowany został w roku 1820. z przeznaczeniem go na pomieszczenie szkoły głównej obwodowej w Sanoku, na gruncie nabytym od tamtejszego konwentu OO. Franciszkanów, że do budowy samej przyczynił się c. k. skarb kwotą 2618 zł. w. w. z tytułu patronatu, zaś do zakupu gruntu, który kosztował 670 zł. 5 kr. m. konw. konkurował fundusz szkół normalnych kwotą 297 zł. 49 kr., skarb państwa z tytułu patronatu kwotą 74 zł. 27 $\frac{1}{2}$ kr., resztę zaś pokryły należące do okręgu szkolnego dominia i gminy.

Dla zabezpieczenia własności gruntu na rzecz funduszu szkolnego sporządzony został właściwy dokument prawny, którego jednak obecnie nie odszukano.

Od ukończenia budowy umieszczoną była w budynku, o którym mowa, szkoła główna Sanocka.

Czyli i jakie obowiązki ciążyły z tego tytułu na gminie miasta Sanoka, nie wyświecają akta, to jednak jest rzeczą pewną, że fundusz szkół normalnych, obecnie krajowy fundusz szkół ludowych, z realności tej nie miał żadnych zgola dochodów, z którego to powodu realność pomieniona w wykazie majątku funduszu szkół ludowych, według którego zarząd tego funduszu oddano Wydziałowi krajowemu, pierwotnie nawet nie była zamieszczoną i dopiero dodatkowo i osobno oddaną została.

Budynek, o którym mowa, zgorzał w dniu 10. maja 1872. Ponieważ restauracja onego wymagała znacznego nakładu, ku czemu fundusz szkół normalnych nie posiadał odpowiednich środków, przeto udała się Rada szkolna krajowa do c. k. Ministerstwa wyznań i oświecenia z prośbą o dozwolenie na ten cel kredytu 4500 zł., a oprócz tego zawezwała gminę miasta Sanoka, ażeby ta, mając i tak obowiązek dostarczać umieszczenia dla szkoły, zajęła się dokonaniem najnagleszych restauracyj, któreby budynek od dalszego zniszczenia ochroniły, i możność pomieszczenia w nim szkoły przynajmniej na przyszłość zachowała.

Do wezwania tego zastosowała się gmina m. Sanoka i dokonała tymczasowej restauracji budynku kosztem 1365 zł. 79 ct. w. a., — prośba zaś do c. k. Ministerstwa nie odniosła skutku, p. Minister bowiem odpowiedział, że gdy z mocy §. 66go państwowej ustawy o szkołach ludowych fundusz szkół normalnych utracił swój dawniejszy charakter, i obecnie tylko ściśle określoną subwencyę ze skarbu państwa otrzymuje, ten ostatni w żaden sposób nie może mieć obowiązku udzielać rzeczonemu funduszowi subwencyi na pewne specjalne cele.

W tym składzie rzeczy, i chcąc uniknąć znacznych kosztów odbudowania zgorzałego budynku, zamierzała Rada szkolna krajowa zawiązać z gminą m. Sanoka rokowania względem odstąpienia gminie rzeczonej realności na cele szkolne, gdy jednak właśnie w tym czasie przeszedł zarząd funduszu szkół normalnych do rąk Wydziału krajowego, przeto Rada szkolna zawiesiła dalsze w tej sprawie kroki, i oddała realność i jej sprawy Wydziałowi krajowemu.

Przy oddaniu zarządu funduszu szkół ludowych do rąk Wydziału kraj. wykazaną została między należyciami czynnymi funduszu również suma 1417 zł. 50 ct. jako należąca się funduszowi od gminy m. Sanoka, a która powstała w sposób następujący:

Wskutek rozporządzenia gubernialnego z 25 września 1821 L. 47.735 uiszczać miała gmina m. Sanoka jako dodatek do plac nauczycielek tamtejszej szkoły panińskiej na rzecz funduszu szkolnego corocznie po 157 zł. 50 ct. (105 zł. z kasy miejskiej, 31 zł. 50 ct. od gminy chrześcijańskiej a 21 zł. od gminy izraelickiej).

Od roku 1847. nie egzekwowano datku tego w należytych czasie a z tąd urosła po koniec 1865 r. zaległość w kwocie 1417 zł. 50 ct., która, jak wyżej wspomniano, figuruje między należyciami czynnymi funduszu szkół ludowych i wpłynąć miała według rozporządzenia Rady szkolnej krajowej z 21. czerwca 1871. L. 284 w ośmiu kwartalnych ratach z góry, licząc od 1. lipca 1871.

Później już otrzymała gmina m. Sanoka od Rady szkolnej krajowej kilkakroć dość znaczne subwencye na cele szkolne z funduszu szkolnego a subwencye te wypłacono gminie pomimo tego, że na rachunek zaległości powyższej nic nie wpłynęło, że zatem subwencye, o których mowa, można było użyć w drodze kompensaty na częściowe umorzenie długu.

Z tego wnosimy, że stan majątkowy gminy m. Sanoka był tak niekorzystnym, iż nie pozwalał ani na egzekucyę zaległości ni też na zkompenzowanie onej w kwotę subwencyjną.

Skoro nastąpiło odebranie w zarząd Wydziału krajowego funduszu szkół ludowych i realności pod L. 236 w Sanoku, zgłosiła się Zwierzchność gminy do Wydziału krajowego upraszając:

1. o odpisanie zaległości 1417 zł. 50 ct. ciężącej na gminie na rzecz funduszu szkół ludowych,
2. o zwrot sumy 1365 zł. 79 ct., jaką gmina w zastępstwie funduszu szkół ludowych wyłożyła na restauracyę zgorzałego budynku pod L. 236 w Sanoku,
3. o spieszne zarządzenie zupełnej restauracyi pomienionego budynku i oddanie takowego do bezpłatnego użytku na cele szkoły Sanockiej.

Dla umotywowania żądań powyższych przytoczyła Zwierzchność gminna, że gmina m. Sanoka ponosi już na cele szkolne rocznego wydatku 3519 zł. 10 ct., że dla zadośćuczynienia przyjętemu na się obowiązkowi względem pomieszczenia stałej załogi wojskowej zaciągnęła

od r. 1868. pożyczki w różnych instytucjach w sumie 50.000 zł., że niedobór w dochodach gminy wzrasta, i dodała w końcu, że skoro stosunki majątkowe gminy nieco się polepszą, takowa zobowiąże się płacić funduszowi szkół ludowych pewien czynsz z budynku służącego na pomieszczenie szkoły.

Na żądanie Wydziału krajowego zarządził Wydział powiatowy Sanocki oszacowanie realności pod L. 236 w Sanoku, przyczem wartość tej realności obliczoną została na 5055 zł. 50 ct. w. a.

Ponieważ oszacowanie to zarządzane było już po skutecznieniu tymczasowej restauracji, jakiej gmina m. Sanoka po pożarze, w zastępstwie funduszu szkolnego dokonała, zaś restauracja ta kosztowała jak już wyżej nadmieniono 1365 zł. 79 ct., przeto wynosić mogła wartość realności pod L. 236 według powyższego szacunku bezpośrednio po pożarze tylko 3689 zł. 71 ct.

Według kosztorysu, na którym opierała się Rada szkolna krajowa, żądając od c. k. Ministerstwa kredytu osobnego na wyrestaurowanie budynku, o którym mowa, kosztować miała restauracja zupełna tegoż budynku 4500 zł.

Ponieważ fundusz szkół ludowych nie posiadał rozporządzalnych zasobów, z którychby suma powyższa mogła być pokryta, nadto zaś wyłożenie tak znacznej kwoty dla uzyskania niewielkiego czynszu z realności nie zdawało się być korzystnym dla funduszu szkolnego, przeto podejmując myśl Rady szkolnej krajowej, zaproponował Wydział krajowy gminie m. Sanoka, iż ze swej strony uczyni wnioski do Wys. Sejmu o odstąpienie realności L. 236 na własność gminy z obowiązkiem używania takowej na pomieszczenie szkoły ludowej, jeżeli gmina zdecyduje się wyrestaurować własnym kosztem cały budynek w ten sposób, iżby takowy przeznaczeniu swemu zupełnie odpowiadał.

Z propozycją tą zgodziła się gmina m. Sanoka i wyrestaurowała budynek nakładem przeszło 4000 zł., tak, że takowy już od początku roku szkolnego 1875 służy do użytku szkoły, a obecnie zgłosiła się do Wydziału krajowego o wyjednanie u Wys. Sejmu odstąpienia całej realności pod L. 236 na własność gminy.

Stan sprawy wyżej wyłuszczonej przedstawia się w streszczeniu jak następuje:

Krajowy fundusz szkół ludowych posiada w Sanoku realność, która dotąd żadnego nie dawała dochodu a której wartość, po spaleniu się budynku oszacowaną była na 3689 zł. 71 ct., a nadto ma do żądania od gminy m. Sanoka tytułem zaległości 1417 zł. 50 ct., zaś gmina m. Sanoka wydała w zastępstwie funduszu szkolnego najprzód 1365 zł. 79 ct., a następnie wyrestaurowała budynek spalony zupełnie, tak, że wydała na restaurację własności funduszu szkół ludowych przeszło 4000 zł.

Zważywszy, że realność, o której mowa, służyła od początku swego istnienia bezpłatnie na pomieszczenie szkoły w Sanoku, zaczem fundusz szkolny pomimo tego, że był jej właścicielem, nie miał z realności tej żadnych dochodów, dalej

zważywszy, że fundusz szkolny po pogorzeniu budynku nie miał zasobów na restaurację onego, a zupełną restaurację uskuteczniła własnym kosztem i ze znacznym nakładem gmina m. Sanoka, — że fundusz szkolny chcąc nadal zachować własność realności, musiałby gminie m. Sanoka zwrócić całe koszty restauracji budynku a suma, jakiejby na ten cel użyć musiano, przyniosłaby ulokowana w papierach, prawie tyle, ileby w razie wynajęcia realności L. 236 tytułem czynszu żądać było można;

zważywszy wreszcie, że dotychczasowa niewypłacalność i zły stan funduszy gminy m. Sanoka nie dają rękami regularnego na przyszłość niszczenia czynszu, gdyby realność gminie m. Sanoka na pomieszczenie szkoły miała być wynajmowaną; —

zważywszy nakoniec, że gmina m. Sanoka ponosi obecnie znaczne wydatki na cele szkolne, i że wydatki te po dokonaniu reorganizacji szkół tamtejszych jeszcze się wzmagają,

Wydział krajowy wnosi :**Wys. Sejm raczy uchwalić :**

1. Realność położona pod L. 236 w Sanoku będąca własnością krajowego funduszu szkół ludowych, odstępuje się bezpłatnie na własność gminy m. Sanoka z zastrzeżeniem, iż realność ta służyć będzie stale i wyłącznie na umieszczenie szkoły ludowej w Sanoku.

2. Należąca się funduszowi szkół ludowych od gminy m. Sanoka kwota 1417 zł. 50 ct., z tytułu nieuiszczonych dodatków do płac nauczycielskich z lat 1847 po koniec roku 1865. ma być odpisana; natomiast przyjmie gmina m. Sanoka wszystkie wydatki, jakieby fundusz szkół ludowych jako właściciel realności L. 236 w Sanoku miał być ponieść z tytułu restauracji budynku należącego do rzeczoney realności po pożarze w r. 1872.

We Lwowie dnia 21. Marca 1876.

Oktaw Pietruski w. r.
Przewodniczący i sprawozdawca.